

Posudek oponenta práce

SVOBODOVÁ, Michaela. *Volný čas a vzdělávací aktivity v domovech pro seniory na maloměstě*. Praha, 2021. 79 s., 6 s. příloh. Diplomová práce (NMgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Předložena diplomová práce představuje další z řady textů zaměřených na vysoce aktuální problematiku současného světa, kterou je demografické stárnutí. Bez přehánění lze v tomto kontextu hovořit až o hypertrofii odborných i popularizačních textů. I tak poměrně specifické a úzce zacílená oblast, kterou představují volnočasové a edukační aktivity v domovech pro seniory, již byla na půdě katedry v nedávné minulosti zpracována. Autorka tak měla k dispozici dostatek studijního materiálu i inspiračních zdrojů. Troufnu si však tvrdit, že těchto možností nebylo zcela využito.

Práce má rozsah 60 textových stran a je rozdělena do čtyř samostatných kapitol, Úvodu a Závěru. Text doplňuje 6 stran příloh. Celý výklad je poměrně přehledně a logicky koncipován, jednotlivé kapitoly na sebe odpovídajícím způsobem navazují a rozvíjejí danou problematiku.

2. Odborná úroveň

Práce je na první pohled kvalitně zpracována a její struktura i pojetí nevzbuzují žádné výraznější pochyby. Při bližším zkoumání obsahu je však původní pozitivní dojem výrazně narušen. Ačkoli bych rád ocenil pečlivost autorky a snahu o systematický přístup, výsledek jejího snažení vytváří dojem určité nedokončenosti. Autorka dle mého názoru poněkud podcenila náročnost kvalitního zpracování takto netradičního tématu a výsledkem je práce, která bohužel plně nenaplňuje svůj potenciál.

Zpracování textu jako celku v zásadě vykazuje odpovídající odbornou úroveň. Autorka se snaží zasadit ústřední témata (stárnutí, volný čas, vzdělávání seniorů apod.) do relevantních souvislostí, v čemž je však úspěšná pouze do určité míry. Je patrné, že některé popisované dílčí celky jsou spíše načrtnuty. Výklad je mnohdy zaměřen primárně na vymezení základní terminologie a kategorizace, bez zjevné snahy o skutečnou analýzu vybrané oblasti. Výklad se rovněž místy míjí s potřebami navazujícího empirického šetření, některá ze zpracovaných témat lze proto vnímat jako zbytná (např. celoživotní učení nebo obecná kategorizace vzdělávání dospělých). Pro část textu je tak typická určitá teovitost a výběrovost, převažuje deskriptivní pojetí, často bez potřebného kritického odstupu (skutečně je např. standardní součástí struktury vzdělávání dospělých i vzdělávání rodinné?). Toto pojetí je navíc zvládnutě orientací na sekundární zdroje teoretického charakteru, které neposkytují reálný vhled do aktuálního stavu problematiky (explicitně např. volnočasové aktivity, motivace seniorů ke vzdělávání, aktuální stav a institucionalizace této sféry aj.). Výraznou slabinou

textu je tak nedostatek konkrétních údajů, které by doplnily prezentované teze. Absence odpovídajících studií, výzkumů a statistických šetření způsobují, že většina tematických celků je pojata na velmi obecné úrovni, čímž je mimo jiné narušena validita diskuse výsledků původního empirického šetření. Tento přístup je omezující především v souvislosti s ústředními tématy volného času, vzdělávání seniorů a především maloměsta.

Primární problém pak spatřuji především v podobě zpracování empirické části. Ačkoli název práce i formulovaný cíl odkazují na aspekt maloměsta jako zásadní faktor celého šetření, autorka s touto proměnnou nakládá pouze zcela marginálně. Ani jedna ze stanovených výzkumných otázek neumožňuje reálně odpovědět na otázku, jak právě prostředí maloměsta ovlivňuje realitu vybraných institucí. Výše uvedené obecné a nepříliš konkrétní teoretické zpracování zkoumaných faktorů (volnočasové a vzdělávací aktivity) výrazně negativně determinuje i možnost očekávané komparace získaných odpovědí a identifikaci specifik daného prostředí. Práce proto dle mého názoru postrádá své přirozené vyvrcholení i prostor pro odpovídající aplikaci a ověření teoreticky rozpracovaných poznatků.

3. Práce s literaturou

Soupis bibliografických citací obsahuje na bakalářskou práci spíše průměrný počet 58 pramenů, s výrazně marginálním zastoupením cizojazyčné literatury. Jedná se o solidní výběr relevantních zdrojů velmi různorodého zaměření, převážně však jde o přehledové a sekundární zdroje domácí provenience. Práce s literaturou nicméně vykazuje větší množství odchylek od požadované normy. Zaznamenat lze např. nekompatibilní podoby odkazů v textu a v Soupisu bibliografických citací (např. Duffková). Ne vždy je dodržováno pravidlo, že v případě kolektivních monografií a sborníků je nutné odkazovat jednotlivé kapitoly (např. Gruss, Šauerová a Vadíková aj.). Nestandardně jsou uvedena některá periodika, registrovat lze i odkazované zdroje, které v Soupisu zcela absentují (např. Zormanová). Zařazeny jsou dva materiály ČSÚ z roku 2020, aniž by byly relevantně odlišeny, naopak odkazovaný materiál ČSÚ z roku 2019 není v Soupisu dohledatelný. Slovník spisovné češtiny by měl být odkazován v souvislosti se jménem editora, nikoli vydavatelství. V Soupisu je u některých zdrojů uvedena nadbytečná dvojtečka u ISBN, variuje používání teček a čárek za jmény autorů, u některých kapitol z kolektivních monografií chybí stránkování (např. Hloušková a Pol) aj. Práci jako celku by rozhodně prospěla kvalitní technická i jazyková korektura.

4. Grafické zpracování

Z hlediska grafického zpracování je práce vypracována poměrně zodpovědně a nevykazuje žádná závažnější pochybení. V Obsahu však absentuje název empirického šetření, názvy právních norem mají být napsány kurzívou.

5. Jazyková úroveň

Posuzovaný text vykazuje odpovídající stylistikou i gramatickou úroveň a použitý jazyk lze označit za srozumitelný. Jako celek tak v zásadě odpovídá očekávané úrovni jazykového

zpracování. Místy se však objevují formulační neobratnosti (za všechny např. „Nedílnou součástí lidského bytí je zcela jistě motivace, která nás nutí uspokojovat své vlastní potřeby.“ na s. 30) či pochybení v interpunkci, nestandardně je v rámci celého výkladu využívána první osoba.

6. Podněty k rozpravě

- 1) Jakou roli hraje faktor maloměsta v charakteru výstupů empirického šetření?
- 2) V čem spočívají konkrétní specifika edukačních aktivit (motivace, obsah, spokojenost apod.) realizovaných vybranými institucemi v porovnání s obecnou realitou České republiky?

7. Závěrečné hodnocení práce

Z celé práce je zřejmé, že autorka se v dané problematice orientuje a text v zásadě vykazuje odpovídající odbornou i stylistickou úroveň. Negativním rysem je nicméně nekomplexní zpracování některých pasáží a podoba empirického šetření, především reálná absence ústřední formulované proměnné. Je zřejmé, že při zpracování tématu zůstala autorka do určité míry na povrchu problému a nevyužila příležitosti k hlubší analýze. Přesto si však myslím, že se alespoň dílčí cíle podařilo naplnit, a z toho důvodu doporučuji práci, byť s určitými rozpaky, k obhajobě s klasifikací **dobře**.

V Praze dne 27. ledna 2022.

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.